

modül 3

BLOK DİZAYNI

Önemi

- Blok dizaynı eşleme ve sözel olmayan taklit becerilerinin birleşimidir.
- Belli bir dizaynı model alarak taklit etme becerisi ile başlanır.
- Sadece sözel yönerge verilerek yaptırmak, son hedeftir.

Blok dizaynı becerisi:

- Yaratıcılığı
- Problem çözme yeteneğini artırır.
- Karşılıklı konuşma için de fırsat yaratır.

Düzenleme

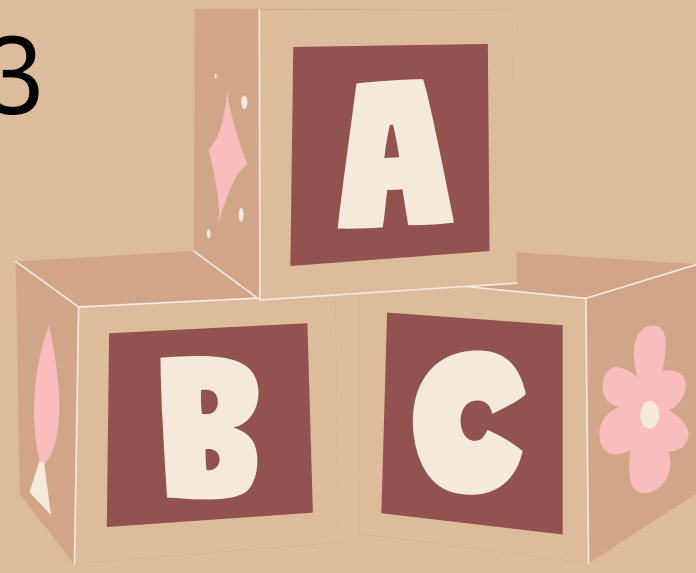
Gerekli Araçlar ve Ortam Düzenlemesi

- Başlamadan önce hem edinim hem genelleme için ayrı ayrı olmak üzere, gereken araç setleri hazırlanır.
- Bu setler , farklı renk,şekil ve boyutlardan oluşur.
- Bloklar , çocuğun bir eliyle kavrayabileceği boyutlarda olmalıdır.
- Blok setleri,eğitmenin de model olması için ; her setten 2 adet hazırlanır.
- Blokların konulacağı bir sepet,kutu,kova hazırlanır.
- Araç hazırlığı bitince ortam düzenlenir.
- Önce masada, sonra yerde yapılması en uygundur.
- Blok kovası yanımızda olmalıdır.

Kapsamı

Sırasıyla aşağıdaki çalışmalara yer verilir:

- 1.Zemin ve tek blokla yapılan dizaynı taklit etme
- 2.Zemin ve iki blokla yapılan dizaynı taklit etme
- 3.Zemin olmaksızın bloklarla yapılan dizaynı taklit etme
- 4.2 blokla yapılan zinciri taklit etme
- 5.Önceden yapılmış blok dizaynını kopya etme
- 6.Paravan arkasında yapılmış blok dizaynını kopya etme
- 7.Resimdeki dizaynı kopya etme
- 8.Yönergeyle blok dizaynı yapma
- 9.Çeşitli bloklarla dizayn yapma

1.Zemin ve Tek Blokla Yapılan Dizaynı Taklit Etme

Malzeme ve Düzen

- 2 tane birbirinin aynısı iki araç seti kullanılır.
- 2 aynı zemin kullanılır.Örneğin: 2 kırmızı zemin bloğu-2 mavi silindir
- Masaya karşılıklı oturun.
- Kendinizin ve çocuğun önüne zemin bloğu koyun.
- Zemin bloğun 20 cm yanına (çocuğun başat eli tarafının çaprazına-yanına) inşa bloğu koyun.
- Sizin inşa bloğunuz ise solda olsun. (karşılıklı olması için)
- *Denemeler arasında , inşa bloğunu masadan kaldırın.*

AŞAMA 1

Böyle yap” deyin ve inşa bloğunu,zemin bloğunun üstüne koyun.

- Başlangıçta fiziksel yardım ile taklit etmesini sağlayın.
- Çocuk ipuçlu olarak yapsa bile , başlangıçta sürekli olarak pekiştirin.
- Giderek fiziksel yardımı,jestsel ipucuna doğru silikleştirin.
- Çocuk ipuçsuz yapmaya başlayınca , ayrımlı pekiştireç kullanın. (*ipuçsuz tepkide tam şeker , ipuçlu tepkide yarım şeker verin*)
- Çocuğun ipuçsuz doğru tepkileri arttıkça, ipuçlu tepkileri hiç pekiştirmeyin;yalnızca ipuçsuz tepkileri pekiştirin.
- İpuçsuz tepkiler daha da artınca , değişken oranlı pekiştireç tarifesi kullanın.
- 5/5 ve ya 9/10 ölçüt alıncaya kadar Aşama 1’i sürdürün.

Bu aşamada edinim tamamlandıktan sonra mutlaka genelleme çalışmalarına yer verin.

- 3 farklı konum ile (masanın sağ -solu-üstü) = **konum genellemesi**
3 konumda ölçüt karşılanınca , her konumda blokları farklı yerlere (karşılıklı olmadan) koyarak çalışılabilir.
- Farklı renk araçlarla çalışarak= **araç genellemesi**
- **Ortam genellemesi**
- **Kişiler arası genellemeler yapılmalıdır.**

modül 3

AŞAMA 2

- Aşama 1 'de kullandığınızdan farklı birer zemin ve birer inşa bloğu yerleştirin.
- “böyle yap” diyerek yönergeyi sunun ve inşa bloğunu zemin bloğunun ön tarafına (siz ve zemin arasına) koyun.
- Gerektiği kadar ipucuyla çocuğa da yaptırın. (blok,zemin ve çocuk arasında olsun)
- İpuçlu tepkileri başlangıçta sürekli pekiştirin.
- İpuçsuz tepkiler gelmeye başlayınca ayrımlı pekiştireç kullanın.
- 5/5 veya 9/10 ölçüt alınca başarıya ulaştınız demektir.

AŞAMA 3

- Aşama 1 ve aşama 2 'deki dizaynı 3-3,2-2,1-1 ve kestirilemez sırayla sunun. (karşılaştırma)
- 3 kez aşama 1'deki gibi çalışın.(3 İpuçsuz tepki alın)
- 3 kez aşama 2'deki gibi çalışın.
- 2 kez aşama 1'deki gibi çalışın.
- 2 kez aşama 2'deki gibi çalışın.
- 1 kez aşama 1'deki gibi çalışın.
- 1 kez aşama 2'deki gibi çalışın.
- En son , bu iki basamağı karmaşık sırayla sunun.(kestirilemez sırayla ÖLÇÜT alın)

AŞAMA 4

- Masanın üstüne aşama 1 ve aşama 2'den farklı zemin ve inşa bloklarını koyun.
- Bu kez zeminin yanına koyma çalışın. (karşılıklı)
- Aynı süreci her yeni dizayn için uygulayın.
- Ölçüt alana dek devam edin.
- *Zemin bloklar karşılıklı olmak zorundadır.*
- *Çocuk kendi inşa bloğunu , sizin inşa bloğunuzun karşısına koymalıdır.*

AŞAMA 5

- 3. Beceri , önce 1.beceri sonra 2. Beceri ile 3-3,2-2,1-1 ve kestirilemez sırayla karıştırın.*Karıştırmaları sadece 2'li yapın.*
- Önce 3. Ve 1. Beceri karşılaştırma yapın.*(inşa bloğu zeminin yanına koyma-üstüne koyma)*
- Sonra 3.ve 2.beceri karşılaştırın.

AŞAMA 6

- Masa üzerine zemin ve inşa bloklarını yerleştirin.
- “böyle yap” diyerek inşa bloğunu masadan alıp;zemin bloğun arka tarafına koyun.
- Gerektiği kadar ipucu verin ve gittikçe silikleştirin.
- Başlangıçta sürekli pekiştirin ; sonra ayrımlı pekiştireç kullanmaya başlayın.
- 5/5 veya 9/10 ölçüt alın ve bunun ardından *genelleme çalışmaları yapın.Aynı ölçüt genelleme için de geçerlidir.*

1.aşama	2.aşama	3.aşama	4.aşama	5.aşama	6.aşama
<p>2 kırmızı zemin bloğu- 2 mavi silindir</p> <ul style="list-style-type: none"> • inşa bloğunu,zemin bloğunun üstüne koy 	<p>2 mavi zemin bloğu- 2 yeşil küp</p> <ul style="list-style-type: none"> • inşa bloğunu zemin bloğunun ön tarafına koy 	<p>Aşama 1 ve aşama 2 'deki dizaynı 3-3,2-2,1-1 ve kestirilemez sırayla sunun. Her zaman ikili çalış</p>	<p>2 beyaz zemin bloğu- 2 sarı üçgen</p> <ul style="list-style-type: none"> • inşa bloğunu,zemin bloğunun yanına koy 	<p>3. Beceri , önce 1.beceri sonra 2. Beceri ile 3-3,2-2,1-1 ve kestirilemez sırayla karıştırın.Karıştırmaları sadece 2'li yapın.</p>	<p>2 siyah zemin bloğu- 2 yeşil küre</p> <ul style="list-style-type: none"> • inşa bloğunu,zemin bloğunun arkasına koy

AŞAMA 7

- Edinilen 4.beceri ,
- Önce 1.beceri ile
- Sonra 2.beceri ile
- Sonra 3.beceri ile 3-3,2-2,1-1 ve kestirilemez sırayla karıştırılarak çalışılır.
- Sadece 2'li yapmayı unutmayın.

2. Zemin ve İki Blokla Yapılan Dizaynı Taklit Etme

- Bu beceri için eşit boyutlarda ve farklı renklerde (2 kırmızı,2 mavi,2 sarı gibi) üçer blok seçin.
- Aynı renk ve boyutlarda 2 zemini,biri sizin,biri çocuğun önünde olacak şekilde yerleştirin.
- Diğer blokları sizin ve çocuğun blokları karşı karşıya olacak şekilde ; zeminin 20 cm yanına koyun.
- Zemin bloğuna yakın olanı alın ve “böyle yap” diyerek , inşa bloğunu zemin bloğa bitişik olarak koyun.
- Gerekli ipucunu sunun ve çocuğa yaptırın.
- *Blokların karşı karşıya olacağını unutmamalısınız.*
- Çocuk birinci bloğu koyunca , ikinci bloğu alın ve “böyle yap” diyerek ilk bloğun üstüne koyun.
- Gerekli ipucunu sunun ve yaptırın.
- Başlarda sürekli pekiştirin; daha sonra ayrımlı pekiştirmeye geçin.
- Ölçüt alana dek devam edin.(5/5 veya 9/10 ipuçsuz tepki)

- Bu çalışmalardan sonra genelleme yapın.
- Sonra blok sayısını 3'e çıkarın.
- Ölçüt alın.
- Blok sayısını 4'e çıkarın.
- Ölçüt alın.
- Her arttırmada ölçüt alın ve genelleme yapın.
- *Yan yana koyarak da çalışılabilir.*
- *Renkler çalışmaya dahil edilebilir.*
- *Ama her zaman , zemin bloğuna en yakın inşa bloğunu alarak başlanır.En son en uzaktaki alınır.*
- Konum ,araç ,ortam ve kişiler arası genelleme yapın.

- 2 eş blok seti hazırlayın.
- Her blok seti için , 2 farklı blok seçin.
- Masanın üstüne çocuğun (başat eli) sağ tarafına bu iki farklı bloğu soldan sağa doğru yan yana yerleştirin.
- Siz de solunuza aynı şekilde blokları koyun.(Karşılıklı olması için)
- “böyle yap” deyip size en yakın bloğu alıp kendi önünüze koyun.
- Çocuğa da , gerekli ipucunu sunarak koydurun.
- Daha sonra 2.bloğu alın ve 1.bloğun üstüne ya da yanına koyun.
- Çocuğa da , gerekli ipucunu sunarak koydurun.
- 5/5 veya 9/10 ölçüt alana kadar devam edin.

- Artık blokları 3,4,5'e çıkarabilirsiniz.Birer birer arttırın ama her sayıda ölçüt alın.
- ****Daha sonra blokları karışık alın ve çocuğun da yapmasını sağlayın.Başlangıçta siz birer birer koydukça , onun da sizden hemen sonra koymasını sağlayın.
- ****Önce bir model üzerinde ustalaşın.Ölçüt almadan yeni bir modele geçmeyin.
- ****Zamanla masadaki bloklardan sadece bir kısmını kullanarak yapı inşa etme üzerine çalışın.

- Son olarak,tüm blokları sepetin içinde olacak şekilde masaya koyun.
- *Bu aşamada sepetten her basamakta bir blok seçip , bu bloğu inşa edilen dizayna ekleyin.*
- Çocuğun da aynı parçayı alarak eklemesini sağlayın.
- ****Çocuk 10-12 blok düzenini akıcı şekilde taklit eder hale gelince , bir sonraki bölüme geçin.

4. İki Blokla Yapılan Zinciri Taklit Etmek

- Bu çalışma için birbirinin aynısı olan , 2 bloktan oluşan ,2 araç seti hazırlayın.
- Setler çocuğun başlat eli tarafında ; sizinkiler de tam karşısındaki tarafında olsun.
- Tren ya da kule yapmayla başlayın.
- Önce kule sonra tren yapmak önerilir.
- Kule yapmak için çocuğa “kule yap” deyin.
- Ardından bloklardan birini önünüze koyun ve hemen ardından diğer bloğu üstüne koyun.
- **Başlangıçta birbiriyle aynı renk ve boyutlarda bloklarla çalışın.Örneğin, önce 2 kırmızı küp ile çalışın ; sonra , 1 kırmızı, 1 sarı küple çalışın.
- Pekiştireçleri ipuçlu ve ipuçsuz olma durumuna göre doğru şekilde uygulayın.
- Genellemeyi ihmal etmeyin.
- Sonra“tren yap” yönergesini verin.
- Bir blok alıp önünüze koyun ve hemen ardında diğerini alıp yanına koyun.
- Gerektiği kadar ipucuyla çocuğa yaptırın.
- İpuçlarını giderek silikleştirin.
- 5/5 veya9/10 ölçüt alın.
- ***Bundan sonra farklı bloklarla farklı dizaynlar yapabilirsiniz.Örneğin , küp ve üçgen prizma ile ev yapabilirsiniz.

- Bu çalışma için ikisi küp ,biri dikdörtgen prizma olan ; 2 eş set hazırlayın.
- Çocuğun başat eli tarafına blokları koyup ,karşısına kendi bloklarınızı koyun.
- Sonra bir köprü yapın.
- Köprüyü işaret ederek “sen de köprü yap” deyin.
- Gerekli ipuçlarını kullanarak yaptırın.
- İpuçlarını silikleştirin.
- Pekiştireci seyrekleştirin.
- 5/5 veya 9/10 ölçütüne ulaşana dek çalışmaya devam edin.
- ****Burdaki önemli nokta: siz modeli bitirdikten ve sergiledikten sonra , çocuğun beceriyi sergilemeye başlamasıdır.*

- Ölçüt aldıktan sonra bir üst aşamaya geçin.
- Blok sayısını arttırın,blokları karmaşıklaştırın.
- 10-12 bloktan oluşan yapılara kadar ilerlenebilir.

- Son aşamada blok kovasını ortaya çıkarın.
- Yapıyı oluşturmak için gerekli blokları sepetin içine inşa sırasında kullanacağınız sıraya göre dizin.
- Siz sepetten bloklarınızı alıp yapınızı inşa edin.
- Çocuk da sepetten blokları alıp kendi yapısını inşa etsin.
- Ölçüt alın.
- ****Daha sonra blokları sepetin içine rastgele koyun.**
- İçinden inşa için gerekli malzemeleri alıp bir yapı oluşturun.
- Çocuk da aynısını yapsın.
- İpucu ve pekiştireç vermeyi unutmayın.
- Silikleştirmeyi ve seyrekleştirmeyi de unutmayın.
- Genelleme çalışmalarına yer verin.
- ****Tüm çalışmalar tamamlanınca diğer beceriye geçin.**

6. Paravan Arkasında Yapılmış Blok Dizaynını Kopya Etmek

- Bu çalışma için kutu kapağı ya da mukavvadan paravan yapın.
- 2 eş blok hazırlayın.
- Masanın ortasına bir paravan koyun.
- 3-4 blokla bir yapı inşa edin.
- Çocuk bunu görmesin.
- Çocuğun başat eli tarafına kullandığınız blokların eşlerini koyun ve paravanı aradan çekin.
- Yapıyı taklit etmesini bekleyin.
- Gereken ipucunu kullanarak yaptırın.
- İpuçlu ve ipuçsuz tepkilere göre pekiştireç verin.
- 5/5 veya 9/10 ölçütüne ulaşın.
- **Sonra 3-4 blokluk farklı bir çalışma yapın.**
- Tüm çalışmalarda ölçüt alın.
- *Başlangıçta , blokları yapının oluşum sırasına göre dizin. Ölçüt alınca , karışık sunun ve tekrar ölçüt alın.*
- Blokları 5-6-7'ye ; en son 10-12 ' ye çıkarın.
- *Her blok artışında, o sayıdaki bloklarla, farklı dizaynlar çalışın. Ölçüt alın ve 1 tane arttırın.*
- **En son, çocuğun sepetten blok seçerek ,10-12 parçalı dizaynları taklit etmesini hedefleyin.**
- Genelleme yapın ve genelleme için de ölçüt alın.
- Bir sonraki adıma geçin.

- Bu çalışma için 2 blokla inşa edilmiş , bir blok dizaynının fotoğrafını çekin ya da resim gösterin.
- Resmi dik tutun.Çocuğa 2 blokla yapılan inşanın resmini gösterin.
- Başat eli tarafına fotoğraftaki dizaynı oluşturan malzemeleri karışık olarak koyun.
- Çocuğun da yapmasını sağlayın.
- Gereken ipucunu kullanın.
- Ölçüt alın.
- Fotoyu tamamen yatırın.Bakmasını sağlayın.
- Taklit etmesini bekleyin.
- Gerekli ipucunu verin.
- İpuçlarını silikleştirin.
- Ölçüt alın.

- Artık blok sayısını arttırın.
- 3-4-5 olarak birer birer arttırın.
- 10-12 ' yi hedefleyin.
- Sonra bloklardan oluşmuş masa , sandalye gibi nesnelere gösterin.
- 3-4 model için ölçüt alın.
- Genelleme yapın.
- İleriki aşamaya geçin.

8. Yönergeyle Blok Dizaynı Yapmak

- 1 inşa bloğunun fotoğrafı gereklidir.
- Köprüyü gösterin.
- “sen de yap” deyin.
- İpucu sunun.
- Pekiştirin
- İpucunu silikleştirmeyi,pekiştireci seyrekleştirmeyi unutmayın.
- Ölçüt alana dek devam edin.

- Sonra,fotoğrafı daha kısa süre çocuğa görüş alanında tutun.Kısa süre gösterin.
- *fotoyu kaldırın.
- *İpucu sunun ve taklit ettirin.
- *İpuçsuz yaptıkça daha çok pekiştirin.
- *İpuçsuz tepkileri arttıkça pekiştireci seyrekleştirin.
- *ölçüt alın.

- Daha sonrafotoyu tamamen kaldırın.
- **yönerge verin.”haydi köprü yap”
- **bekleyin.
- **Gerekirse ipucu sunun.
- **Ölçüt alın.

- Bloklardan yapılmış bir masanın resmini gösterin.
- *”haydi masa yap” deyin.
- **köprü yapma becerisindeki aşamayı izleyin.
- ***Her sıra için ölçüt alın ve genelleme yapın.
- ****Bir sonraki aşamada köprü ve masa yapma becerilerini karıştırın.

8.Yönergeyle Blok Dizaynı Yapmak

BECERİLERİ KARIŞTIRMA

- Gerekli tüm blokları çocuğun başat eli tarafına koyun.
- Karıştırmanın birinci aşamasında foto gösterip “köprü yap” deyin.
- 3 kez ipuçsuz yapınca “masa yap” deyin.
- 3 kez ipuçsuz masa yapınca 2-2,1-1 ve kestirilemez sıra ile sunun.
- Aynı süreci kısa süreli fotoğraf gösterme için de çalışın.
- Ölçüt alın.Sadece sözel yönerge ile yapsın.
- Genelleme çalışması yapın.
- Çeldirici bloklara en son yer verin.
- Yaptığı dizaynları isimlendirmesi için teşvik edin.

9. Çeşitli Bloklarla Dizayn Yapmak

Bu aşamada lego gibi farklı blok çeşitleriyle yapılar ve objeler oluşturulur.

Bu objelerle senaryolu minik oyunlar da oynayabilirsiniz.

